

"מהפכה שקטה" עוברת על הצבאות העיקריים שבעולם. היא בולטת ביותר בתחום הנשק והאמצעים הטכניים — אך דוקא אופים החדש של אלה דורש מהפכה כזו גם בארגון הצבאות. ברבים ידוע יותר מה שמרחש בצבאות ה"מערב" — ובגדול שבהם, באמריקני. על הצד הלוגיסטי של מבנהו החדש כבר עמד סא"ל צ. אלון (ב"מערכות", חוב' קמ"ב). קריימחשבה לבעיה-הארגונית של כלל-כוחות ארה"ב שורטטו בסקירת אל"מ אלעד פלד (חוב' קמ"ט). התמורה בצבא-היבשה מוצגת עתה (עמוד 3) ע"י סא"ל בר-דצון — אשר היתה לו הודמנות לעמוד מקרוב על בעיותיו ומגמותיו של צבא זה. המדובר הוא בצבא גדול-מאוד; אך אין ספק שכיווני ההתפתחות ישתקפו בתקופה הבאה גם בצבאות אחרים. בעקבות מאמרי-פתיחה זה נעמוד עוד על גורמי-היסוד שהביאו לידי דפוסי-המבנה החדשים, גם בדריגה-דיביזיה, ובתוכה פנימה.

מי יצלה לכתרי-ההנהגה של ציבורי הערבים, לארצותיהם, החולמים חלום לאומני (שצביונו שוביניסטי ביותר) ואף סוציאלי (המתגלגל תכופות בתחליף דמגוגי צעקני)? כלומר — מי יזכה לחלוש על הנסיגות ליצור "מזרח-תיכון ערבי מאוחד, הפשי וסוציאליסטי", ולהדביר או להשמיד את כל מה שאיננו ערבי בתחומיו? האם מנהיג יחיד חריזמטי, שאף מוצאו ממעמד-בינוני-נמוך אך בסיסו הראשון חוג קצונה צעירה? או שמא קבוצת אינטליגנטים-מספתי-אידיאולוגיות, אשר שם ה"המונים" תמיד בפייהם (אולי משום שאין המונים-מש מאחוריהם...), והם נאחזים בנוסחת "הנהגה קולקטיבית" ומקיים, ע"י שיתוף סורי-עיראקי, לאון את עצמתה העדיפה של מצרים, כדי אפשרות של השתתפות במסגרת פדרטיבית אחת, ללא השתלטות גסה-מדי של המצרים? אלו הן, בעצם, השאלות אשר מעלה סא"ל ג. אברדן בסקירתו על מפלגת-ה"בעת" (עמ' 14) ועם כל הגורטסקי שבאתדות מבחינותיה של המציאות אותה הוא מתאר — אין לפקפק בחיוניותה ובחומרתה של ברירה זו, שטרם-הוכרעה.

"מלחמה זעירה" ("גריליה", בספרדית) זכורה לעמנו עוד מימי שמושון והחשמונאים. קרנה ירדה ועלתה רבות, לפי יחסי-הכוחות הנתונים ובהתאם לאופי החימוש שבכל תקופה. אין זה מקרה כי סקירת-היסוד על גורמי מלחמת-גריליה, מפרייטטו של הקפטן לידל-הארט (עמ' 25), הובטחה עליידי המחבר עוד לפני כשנה "לא רק" ל"מערכות" אלא גם ל"ירחון "צבא-הצי" האמריקני. שכן יחידות אלו, המועמדות הראשונות לכל חיל-משלוח אמריקני, צפויות בשנים אלה להתקל בראש-וראשונה ביריבים הפועלים בשיטות של "גריליה" — ולו גם "גריליה-רבתי". אכן, המציין במיוחד את הגריליה בדורנו-זה הוא דוקא ריבוי-הפנים וגלגוליה הרבים. אם מתכוון כיום חיל ה"מארינס" בעיקר ליריב שצדרום-מזרח אסיה — הרי ראית לידל-הארט בסקירתו רחבה הרבה יותר. כך גם ראיתו של האלוף יגאל אלון, אשר בשעת הגבה על ספרים מספר בסוגית מלחמות-הגריליה שראו אור בזמן האחרון העלה (עמ' 31) כמה וכמה הרהורים וצינוני-בעיות הנוגעים בגילויים שונים של "מלחמה זעירה" — ובעצם אף של "מלחמה בלתי-סדירה" בכלל.

כל הידוש צבאי משתלב בהכרח במסגרתו של הקיים. ואין תימה: שכן זה וזה הנם תוצאותיה של המציאות באותו צבא, על פניה השונות — ועל דגשיה המשתנים. וכן הדבר ביחוד בחידושים בהדרכה ובאימון. כשלושת-רבעי שנה התנהל מעל דפי "מערכות" הבירור בענין הדרכה במסגרות גדולות והוא שיקף את הבירור שנערך בין אנשי ההדרכה לבין עצמם. עתה הגיע אל שלב הסיומתו שבו. המסגרת החדשה מטמיעה בתוכה לא-מעט מן "הישן" — המושגים, הנוהג, הנסיון והחוש — שהצטברו בעולם ההדרכה של צה"ל; עם זאת מדרבנת היא למאמץ נוסף, ופותרת אפשרויות אשר ספק אם היו בנמצא קודם. במאמריהם של רס"ג ג. נאגל (עמ' 41) וסא"ל אלחנן אורן (עמ' 43), מסתמנת גישת-היסוד משותפת אל המאמץ שיושקע עתה בפתרון בעיית-ההדרכה.

המדריכים — איש-איש ומדי צבאו. רק הקסדה הכחולה — ופמליא"מ — היא ביטוי חיצוני לאחדותם. ובעצם, גם היא גופה — סמל: כסות עליונה, שטרם ירדה לשרשים. אלה הם חילות-החירום של אר"מ (זה המוכר לנו, מגבול ה"רצועה" — וזה הרחוק, שפועלו ומחדלו בקונגו המזרחית מוליכים מדי-פעם לתוצאות מפתיעות, ויש אף בלתי-צפויות). היצמחו עוד חילות נוספים כאלה ושמה ה"משקיפים" שבתוכם הנם גרעין לאפשרות כזו? כיצד יתגלגל עוד תפקידם של אלה הקיימים כבר בפועל? מפתח להבנת טיבו ורקעו של יצור ספק-צבאי ספק-מדיני חדש זה ניתן בסקירתו המאלפת (עמ' 47) של רס"ג ד"ר ח. ליבה, אשר עבודת-הדוקטורט שלו במכללת סורבון הנוצעת חוקרשה גם היא לנושא זה.

